

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **Ing. M. R.**, zastoupeného Mgr. Petrem Kaustou, advokátem, se sídlem Čs. Legií 1719/5, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava – Moravská Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. listopadu 2013, č. j. MSK 151311/2013, sp. zn. DSH/35085/2013/Bla, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. září 2015, č. j. 58 A 59/2013 – 44,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Magistrát města Havířova uznal svým rozhodnutím ze dne 2. října 2013 č. j. OVV1/14367/2013 - 14 žalobce vinným z přestupku, kterého se měl dopustit tím, že dne 31. ledna 2013 kolem 16.20 hod. v Havířově na ulici Okrajové řídil motorové vozidlo tovární značky Škoda Fabia, RZ: X, aniž by byl držitelem příslušné skupiny řidičského oprávnění. Policisté, kteří žalobce zadrželi, mu z toho důvodu odebrali řidičský průkaz č. X. Podle Magistrátu města Havířova žalobce řidičské oprávnění pozbyl rozhodnutím Magistrátu města Ostravy ze dne 30. prosince 2003 č. j. OD/1/6638/03/SŘ-RL, kterým mu byla uložena sankce zákazu činnosti 12 měsíců od

30. prosince 2003 do 30. prosince 2004 za řízení pod vlivem alkoholu. Po výkonu tohoto zákazu činnosti nepožádal o vrácení řidičského oprávnění. Popsaným jednáním měl porušit § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Za uvedený přestupek byla žalobci udělena pokuta ve výši 25 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 12 měsíců. Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství (dále též „žalovaný"), zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Havířova rozhodnutím označeným v návětí.

[2] Žalobce proti uvedenému rozhodnutí podal žalobu, ve které namítal, že v červenci 2004 (tedy v době, kdy mu byl uložen zákaz činnosti na 12 měsíců od 31. prosince 2003 do 30. prosince 2004) požádal o upuštění od zbytku trestu a současně žádal o vrácení řidičského oprávnění. Jeho žádosti bylo vyhověno a řidičské oprávnění nabyl zpět; byl mu vrácen i řidičský průkaz, který mu byl předtím zadržen. V jeho evidenční kartě řidiče není však žádný záznam o jeho žádosti o rozhodnutí o vrácení řidičského oprávnění. O tom, že není podle evidence držitelem příslušného oprávnění, se žalobce dozvěděl až tehdy, když jej kontrolovala hlídka Policie ČR, jak je výše popsáno. V rámci dokazování navrhoval, aby byl ztotožněn pracovník, který vydával rozhodnutí o tom, že pozbývá řidičské oprávnění. Správní orgán tento důkaz odmítl provést s tím, že by si na to svědek stejně nepamatoval. Stejně tak žalobce navrhoval provedení důkazu dotazem na Magistrát města Ostravy, zda eviduje řízení o žádosti o prominutí zbytku trestu zákazu činnosti, případně zda se v archivu nemůže nalézat spisová dokumentace. Podle žalobce měl správní orgán také vyslechnout jím navrhované svědky, kteří měli prokázat, že zákaz činnosti až do července 2004 dodržoval a teprve po vrácení řidičského průkazu řídil vozidlo na dovolenou do Rakouska. Závěrem své žaloby žalobce namítl, že není v jeho případě naplněna subjektivní stránka přestupku – zavinění, neboť po celých devět let jej nikdo neupozornil na to, že není držitelem řidičského oprávnění a nevyzval jej k podání žádosti o vrácení řidičského průkazu. Krajský soud v Ostravě (dále též „krajský soud") žalobu zamítl rozsudkem označeným v návětí.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel") kasační stížnost založenou na tom, že řízení před krajským soudem trpělo vadami, jež mohly mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, neboť nezákonně odmítl provést navržené důkazy. Stěžovatel v zásadě zopakoval výše citované námitky týkající se neprovedení jím navrhovaných důkazů a absence zavinění, které vznesl již v žalobě. Rozvinul je jen v tom směru, že ani na dotaz soudu se Magistrát města Ostravy jednoznačně nevyjádřil, zda v evidenci (např. elektronické či jakékoliv jiné) vede řízení o stěžovatelově žádosti o vrácení řidičského oprávnění, případě žádosti o prominutí zbytku sankce. Uzavřel, že krajský soud se s jeho důkazními návrhy přesvědčivě nevypořádal, a zdůraznil, že navržením uvedených důkazů, jež měly – byť nepřímo – prokazovat jeho obhajobu, vyčerpal své možnosti bránit se vznesenému obvinění a prokázat svou nevinu. Písemné důkazy na podporu svých tvrzení stěžovatel nemá, neboť více než devět let staré rozhodnutí o prominutí zbytku trestu a vrácení řidičského oprávnění již vzhledem

k časovému odstupu nedohledal a nelze to po něm ani spravedlivě požadovat, když uvážíme, že i správní orgány mezitím příslušné spisy podle svých tvrzení skartovaly.

[4] Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, této žádosti Nejvyšší správní soud vyhověl usnesením ze dne 23. listopadu 2015 č. j. 6 As 235/2015 - 23.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Žalovaný i krajský soud založili své rozhodnutí na předpokladu, že stěžovatel svůj řidičský průkaz č. X, s nímž jej zadržela Policie ČR dne 31. ledna 2013, nikdy neodevzdal. Vyšli z toho, že původní spisy k žalobcovu přestupku spáchanému v roce 2003 byly sice dle odpovědi Magistrátu města Ostravy ze dne 1. února 2013 na dotaz Policie ČR skartovány, klíčové dokumenty se však zachovaly v Registru řidičů motorových vozidel (dále též „Registr“). Jedná se o již výše citované rozhodnutí Magistrátu města Ostravy ze dne 30. prosince 2003, kterým byl stěžovateli uložen trest zákazu činnosti, a dále o samostatné rozhodnutí Magistrátu města Ostravy ze dne 26. února 2004, kterým se žalobci odnímá řidičské oprávnění a stanovuje se mu povinnost odevzdat Magistrátu města Ostravy řidičský průkaz ve lhůtě pěti pracovních dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Z doručenky k tomuto rozhodnutí vyplývá, že stěžovatel si je v úložní době nevyzvedl, a bylo tudíž doručeno fikcí. Jiné dokumenty, jež by naopak svědčily pro stěžovatelovu verzi událostí, se v Registru nalézt nepodařilo, jak vyplývá z vyjádření Registru ze dne 4. února 2013 na základě dotazu Policie ČR a ze dne 20. srpna 2013 na základě opakovaného dotazu Magistrátu města Havířova. Stejně tak se nepodařilo žádné další dokumenty dohledat na Magistrátu města Ostravy, jak vyplývá z jeho odpovědi ze dne 1. února 2013 na dotaz Policie ČR a ze dne 26. srpna 2015 na základě opakovaného dotazu krajského soudu.

[8] Proti tomu staví stěžovatel svou verzi událostí, podle níž mu řidičský průkaz č. X odebral v roce 2003 policista, který jej přistihl při páchání přestupku, za který mu byl následně uložen trest zákazu řízení motorových vozidel do 31. prosince 2004. Stěžovatel poté žádal na příslušné policejní stanici o jeho vrácení, ale tam mu sdělili, že řidičský průkaz již odeslali na Magistrát města Ostravy. Znovu se tak s tímto dokladem stěžovatel shledal až v červenci 2004, kdy mu jej po sepsání žádosti o upuštění od zbytku trestu zákazu činnosti na úřadě fyzicky vydala neidentifikovaná úřednice Magistrátu města Ostravy a sdělila mu, že následně mu (po schválení vedoucím odboru) zašle též písemné rozhodnutí o vrácení řidičského oprávnění. Ačkoliv stěžovatel uvádí, že toto rozhodnutí obdržel, nebyl záznam o vrácení řidičského oprávnění zanesen do Registru. Také stěžovatel již uvedené rozhodnutí není schopen dohledat; není přitom vyloučeno, že je vyhodil spolu s dalšími dokumenty poté, co mu zateklo na půdu, kde měl své dokumenty uloženy v papírových krabicích.

[9] Podle § 73 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, má obviněný z přestupku právo *„vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, uplatňovat skutečnosti a navrhovat důkazy na svou obhajobu“*. Na řízení o přestupcích se dále podpůrně použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (srov. § 51 zákona o přestupcích), který v § 50 odst. 3 věta druhá uvádí: *„V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.“* Dokazování pak upravuje správní řád v § 52 takto: *„Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.“*

[10] Z dosavadní judikatury vyplývá obecný závěr, že kategorie správních deliktů je kategorií trestního práva v širším slova smyslu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. října 2008 č. j. 7 Afs 27/2008 - 46), byť ve vztahu k procesním zárukám vyplývajícím z práva na spravedlivý proces je nutno vždy individuálně posoudit, zda konkrétní delikt včetně sankce, která za něj hrozí, splňují kritéria judikatury Evropského soudu pro lidská práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. ledna 2006 č. j. 4 As 2/2005 - 62, č. 847/2006 Sb. NSS). Každopádně však platí, že v řízení o potrestání za přestupek je třeba aplikovat důkazní standardy charakteristické pro trestní řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. května 2011 č. j. 7 As 4/2011 - 79). Z toho vyplývá, že pokud by stěžovatelova verze událostí nebyla vyvrácena provedenými důkazy a zároveň by se jevila rozumně možná, nelze stěžovatele za přestupek postihnout jen proto, že verze zastávaná správními orgány se při porovnání obou verzí bude jevit pravděpodobnější.

[11] Při aplikaci výše uvedených zákonných ustanovení a závěrů vyplývajících z dosavadní judikatury na danou věc neshledal Nejvyšší správní soud důvody, aby revidoval skutkové závěry, jež učinil ve věci krajský soud. Soud vyšel z listinných důkazů – rozhodnutí, jež se dochovaly v Registru.

[12] Nejvyšší správní soud má za to, že doposud provedené důkazy tvoří ucelený řetězec, který věrohodně a bez důvodných pochybností prokazuje verzi událostí, z níž vyšly správní orgány ve svých rozhodnutích. Vyplývá z nich, že rozhodnutí Magistrátu města Ostravy o odebrání řidičského oprávnění zůstalo nevyzvednuto a pošta je vrátila zpět. Fakt, že výše uvedený úřad uložil společně s odebráním řidičského oprávnění stěžovateli též povinnost odevzdat do pěti dnů od doručení rozhodnutí řidičský průkaz, nasvědčuje tomu, že v té době ještě měl stěžovatel průkaz ve svém držení. Skutečnost, že stěžovatel se s textem tohoto rozhodnutí fakticky neseznámil (bylo mu doručeno fikcí), podporuje verzi, podle níž svůj řidičský průkaz nikdy fyzicky nepozbyl, a jen proto se s ním mohl v roce 2013 prokazovat. Chybí jen odpověď na otázku, proč zůstaly správní orgány pasivní a odevzdání řidičského průkazu po stěžovateli nevymáhaly, jak si zjevně uvědomuje i žalovaný, který se této problematice věnuje na str. 4 napadeného rozhodnutí. Pravdivostí verze zastávané správními orgány a krajským soudem to však neotřásá, svědčí to jen o určité laxnosti Magistrátu města Ostravy ve věci odebrání řidičského oprávnění, stejně jako skutečnost, že na rozhodnutí o odebrání řidičského oprávnění nebyla vyznačena právní moc (na rozdíl od jemu předcházejícího rozhodnutí o uložení trestu

zákazu činnosti), ačkoliv z doručenky zachované v Registru vyplývá, že bylo doručeno fikcí. Konec konců, právě obava z možného dodatečného postihu za neodevzdání řidičského průkazu může vysvětlovat, proč si stěžovatel o vrácení řidičského oprávnění nepožádal (naopak neochota podrobit se přezkoušení, o níž se zmiňují některé dokumenty ve správním spise, takovýmto důvodem být nemůže, neboť v červenci 2004 ještě předložení dokladu o odborné způsobilosti nebylo podmínkou pro vrácení řidičského oprávnění po vykonání zákazu trestu – srov. § 102 zákona o silničním provozu v tehdy účinném znění). Krom toho, jde-li o existenci nějakého oprávnění, je logické, že důkazní břemeno k jeho prokázání nese ten, kdo tvrdí, že existuje, nikoli ten, kdo jeho existenci popírá; negativní skutečnosti, jako je v tomto případě nevydání rozhodnutí o vrácení řidičského oprávnění, se pochopitelně prokazují jen obtížně. Nicméně verzi, z níž vycházely správní orgány a krajský soud, podporuje též poznatek, že Magistrát města Ostravy zaslal počátkem roku 2004 do Registru dokonce i dokumenty, u nichž to vůbec nebylo třeba (doručenky, vyrozumění stěžovatele o zahájení řízení o odnětí řidičského oprávnění), přitom ale rozhodnutí o upuštění od zbytku trestu a o vrácení řidičského oprávnění, která by dle stěžovatelovy verze nutně musela být vydána v témže roce, se v Registru fyzicky nedohledala.

[13] Proti tomu pak stojí stěžovatelova procesní obrana, která se jeví jako krajně nepravděpodobná. Aby se mohl celý děj odehrát tak, jak jej stěžovatel vylíčil, muselo by postupně dojít k trojímu závažnému pochybení na straně státní správy. Za prvé, policista, který stěžovatele přistihl při páchání přestupku v roce 2003, by musel překročit svou pravomoc a zabavit stěžovateli na místě řidičský průkaz, ačkoliv tehdy účinná právní úprava mu pro takový postup neposkytovala žádnou oporu (novela zákona o silničním provozu č. 411/2005 Sb., která toto oprávnění policistům přiznala, je účinná až od 1. července 2006). Za druhé, úřednice Magistrátu města Ostravy by musela v červenci 2004 vydat stěžovateli řidičský průkaz, aniž by mu předala rozhodnutí o upuštění od zbytku trestu a o vrácení řidičského oprávnění, ačkoliv vydání řidičského průkazu bylo podmíněno nabytím právní moci uvedených rozhodnutí (srov. § 114 odst. 1 zákona o silničním provozu v tehdy účinném znění). A konečně, Magistrát města Ostravy by musel v červenci 2004 opomenout informovat Registr, že upustil od výkonu zbytku stěžovatelova trestu zákazu řízení motorových vozidel a vrátil mu řidičské oprávnění, a také opomenout vložit do Registru pravomocná správní rozhodnutí o těchto skutečnostech (srov. § 120 odst. 2 zákona o silničním provozu v tehdy účinném znění). K tomu je nutno připočíst fakt, že ve stěžovatelových výpovědích se objevuje nepominutelný rozpor týkající se průběhu skutkového děje. Při výslechu na policii (dne 31. ledna 2013) ještě stěžovatel tvrdil, že svůj řidičský průkaz odevzdal na Magistrátu města Ostravy při podávání vysvětlení. Teprve v přestupkovém řízení svou výpověď upravil v tom směru, že mu průkaz zabavil na místě mladý policista (ústní jednání dne 23. dubna 2013), a následně doplnil další detail, totiž hádku s tímto policistou (ústní jednání dne 25. září 2013). Také ohledně žádosti o upuštění od zbytku trestu stěžovatel v průběhu času obohacoval svou výpověď o nové podrobnosti. Teprve před krajským soudem při ústním jednání dne 20. srpna 2015 stěžovatel poprvé uvedl, že apeloval na úřednici, aby jeho žádost vyřídila rychle kvůli plánované dovolené v Rakousku, že po prvním telefonickém kontaktu, kdy se dostavil na úřad, nemohla jeho řidičský průkaz ve spise najít, proto mu jej vydala až následující den, a že rozhodnutí o vrácení řidičského oprávnění mu měla zaslat až následně po schválení vedoucím odboru. Ze všech těchto

důvodů dospívá Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem k názoru, že stěžovateli se nepodařilo svou procesní obranou vyvolat pochybnosti o průběhu skutkového děje, který vzaly za prokázaný správní orgány.

[14] Stěžovatelem navrhované důkazy pak zjevně nemohly do učiněných zjištění vnést nové světlo. Jím navržení svědci, kteří s ním v roce 2004 jeli na společnou dovolenou do Rakouska, by mohli nanejvýš potvrdit, že v této době disponoval svým řidičským průkazem, což je však společné oběma výše popisovaným verzím, tudíž jde o skutečnost mezi účastníky nespornou. Nejedná se o osoby, které by byly bezprostředními svědky vrácení řidičského průkazu stěžovateli na Magistrátu města Ostravy a mohly tak potvrdit klíčovou část jeho procesní obrany. Pokud jde o úřednici Magistrátu města Ostravy, jež měla stěžovateli řidičský průkaz v červenci 2004 vydat, lze souhlasit s krajským soudem, že představa, že by si tato osoba mohla stěžovatelem popisované události pamatovat, je nepravděpodobná, a to zejména s ohledem na časový odstup devíti let (v době správního řízení) a fakt, že děj popisovaný stěžovatelem (podání písemné žádosti, prosba o urychlené vyřízení a následné vyzvednutí si řidičského průkazu na telefonickou výzvu) nevykazuje žádné dramatické či zapamatování hodné rysy, které by jej odlišovaly od každodenní úřední rutiny na odboru dopravy. Nelze ani přehlédnout, že stěžovatel v žádné ze svých výpovědí ani v žádném ze svých podání nenabídl správním orgánům či soudu jakékoliv informace, které by pomohly dotyčnou osobu identifikovat (např. její popis), jím navržený důkaz je tak prakticky neproveditelný. Stěžovateli lze přisvědčit pouze v tom, že krajský soud se Magistrátu města Ostravy výslovně netázal na možnost dohledat evidenci podání či vydaných rozhodnutí z července 2004, z níž by bylo možno případně vyčíst, že byly provedeny úkony vyplývající ze stěžovatelovy výpovědi o tehdejších událostech. Soud se Magistrátu města Ostravy pouze dotázal, zda je možno dohledat stěžovatelovu žádost, přičemž odpověď magistrátu byla záporná. S ohledem na výše uvedené skutečnosti hodnotí však Nejvyšší správní soud i tento důkaz v podstatě jako nadbytečný, neboť o skartaci úředních dokumentů z uvedeného období na Magistrátu města Ostravy jednoznačně vypovídá již jeho odpověď na dotaz Policie ČR ze dne 1. února 2013, a navíc stěžovatelova verze událostí se z výše popsaných důvodů jeví jako krajně nepravděpodobná.

[15] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ve světle provedených důkazů vyhodnotil krajský soud správně stěžovatelovu procesní obranu jako nevěrohodnou a vzal bez důvodných pochybností za prokázanou verzi skutkového děje, z níž vycházel žalovaný. Z tohoto skutkového závěru pak nutně vyplývá i naplnění subjektivní stránky přestupku, neboť stěžovatel měl a mohl vědět, že svým jednáním, tj. řízením motorového vozidla, aniž by mu bylo úředně vráceno řidičské oprávnění, porušuje zákon. Z výše popsaných důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

IV. Náklady řízení

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona.

pokračování

Žalovaný měl ve věci úspěch, podle obsahu spisu mu však žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2016

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu